

XXI. neděle v mezidobí – cyklus C

Otázka, kterou kladou lidé Ježíšovi v dnešní perikopě Lukášova evangelia (Lk 13,23): „*Pane, je málo těch, kdo budou spaseni?*“ – patří k těm druhům otázek, které byly v tehdejší době, právě v prostředí judaismu, intenzivně diskutované. Některé náboženské proudy uvnitř židovské společnosti, jako například farizeové, zdůrazňovaly přísnou věrnost Mojžíšovu zákonu a mohly tím vzbuzovat dojem, že spása je vyhrazena jen úzkému okruhu tzv. „spravedlivých“. Jiná židovská tradice, například apokalyptická, zase zdůrazňovala ostré a jednoznačné rozdělení lidstva na „vyvolené“ a „odsouzené“.

Nepřekvapuje nás tedy, že otázka o počtu spasených zazněla i směrem k Ježíšovi. **Ježíš však tuto otázku nevnímá v rovině kvantitativní (číselné).** Jeho odpověď není o statistikách ani prognózách, ale přesouvá těžiště otázky z „kolik“ na „jak“.

Jeho odpověď je jednoznačná: „*Usilujte o to, abyste vešli těsnými dveřmi*“ (Lk 13,24). V exegetických komentářích se dočteme, že v řeckém textu evangelia je použit termín „zápate“, „bojujte“, „usilujte s nasazením“. **Stejné slovo se používalo i pro atletické závody nebo válečný boj.** Ježíš tak zdůrazňuje, že spása není samozřejmým právem ani pasivním čekáním, ale naopak aktivní cestou, vyžadující vytrvalost a nasazení.

Obraz „těsných dveří“ nesmíme vnímat jako restrikcí. Těsné dveře jsou úzké, nesnadné k průchodu, také nás limitují. Nicméně **teologický smysl tohoto přirovnání je opačný: brána není překážkou, ale cestou k životu a opravdové svobodě.** Jde o symbol rozhodnutí, které člověk musí učinit vědomě a zodpovědně sám za sebe – a nemůže to udělat polovičatě.

Skutečnost, že brána je malá a úzká, vyžaduje od nás, abychom se zbavili přebytečných břemen – pýchy, egoismu, neodpuštění křivd, lpění na majetku, mrtvé tradici či zvyku žít povrchně. Představme si třeba kontrolu na letišti. Chcete projít k letadlu skrze checkpoint, ale neprojdete, dokud neodložíte všechno, co tam nepatří – tekutiny, kovové předměty, zbytečná zavazadla. **Jen ten, kdo se dokáže zbavit nadbytku, projde dál.**

To, co na první pohled vypadá jako omezení, je ve skutečnosti nutná podmínka, aby cesta mohla pokračovat. Podobně je to i s úzkou bránou v evangeliu. **Nejde o to, že by Bůh chtěl někoho vyloučit, ale o to, že člověk musí odložit zbytečné náklady – sobectví, pýchu, křivdy.** Ježíš nás učí, že bez očištění a zbavení se zbytečností není možné projít k pravé vnitřní svobodě a radosti.

Z tohoto hlediska úzká brána paradoxně otevírá cestu ke svobodě.

Tento Ježíšův výrok se nachází uprostřed Lukášova evangelia, kde je silně zdůrazněna **univerzalita spásy – otevřenost i pro pohany, hříšníky a ty, kteří se nacházejí na okraji společnosti.** Proto nelze číst příměr o úzkých dveřích jako výpověď, že Bůh chce spasit jen malé procento lidstva. **Kontext evangelia ukazuje naopak Boží otevřenost a jeho vůli zachránit všechny** (srov. Lk 15, podobenství o ztracené ovci).

Úzká brána tedy nesymbolizuje exkluzivitu, ale *námahu a osobní zodpovědnost*. Praktická aplikace: otázka „kolik jich bude spasených“ skutečně není naší starostí. **Podstatné je, abychom sami usilovali o autentický život, věrnost a pravdu.** Není rozhodující, zda se ostatní snaží více nebo méně – rozhodující je, zda já sám žiji tak, že mohu projít těsnými dveřmi.

Ježíš nás vyzývá k duchovní ambici a náročnosti vůči sobě. Nikoli proto, aby nás svázal, ale aby nás vnitřně osvobodil. Protože jen ten, kdo odloží zbytečné náklady, vstoupí lehčí a svobodněji.

A v tom je paradox evangelia: *úzká brána vede nakonec k největší šíři – k Božímu království, k životu v plnosti.*